

Příloha č. 1 Porovnání týdenní hodinové dotace českého jazyka a literatury v učebních plánech vzdělávacích programů základních škol a nižších stupňů víceletých gymnázií

Základní školy

Použité dokumenty:

- Vzdělávací program ZÁKLADNÍ ŠKOLA, čj. 16 847/96 – 2, platný od 1. 9. 1996
- Aktualizovaný vzdělávací program základní škola, platný od 1. 9. 2003
- Vzdělávací program Obecná škola čj. 12035/97- 20, platný od 1. 9. 2007
- Vzdělávací program Národní škola čj. 15724/97-20, platný od 1. 9. 2007
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání platný od 1. 9. 2005
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) po úpravě, platný od 1. 9. 2007

**Tabulka P1 Vývoj minimální povinné týdenní hodinové dotace českého jazyka a literatury
v učebních dokumentech pro základní vzdělávání – 1. stupeň ZŠ**

Vzdělávací program	ZŠ 1. stupeň - ročník					Povinné minimum	Disponibilní hodiny
	1.	2.	3.	4.	5.		
Základní škola 1996	9	10	10	10	10	49	0
Základní škola 2005	9	10	10	7	7	43	0
Obecná škola (2007)	O konkrétní časové dotaci jednotlivých vyučovacích předmětů v ročních rozhodne ředitel školy tak, aby se vyučovalo vzdělávacímu obsahu všech předmětů učebního plánu daného ročníku, byl naplněn minimální počet hodin daný pro předmět a dodrženo stanovené rozmezí týdenní časové dotace povinných předmětů pro jednotlivé ročníky					26	10
Národní škola (2007)						45	9
RVP ZV 2005	Stanoveno v ŠVP, zodpovídá ředitel. Nutné dodržet celkové minimum.					38	9
RVP ZV 2007						35	14

V Rámcovém vzdělávacím programu pro ZV je předmět Český jazyk a literatura součástí vzdělávacího oboru Jazyk a jazyková komunikace. Jako průřezová témata, která se vztahují ke čtenářské gramotnosti, jsou doporučována zejména mediální výchova a multikulturní výchova.

Z údajů v tabulce je zřejmé, že povinná hodinová dotace tohoto předmětu na 1. stupni ZŠ postupně klesala, od roku 1996 po úpravě RVP v roce 2007 téměř o 19 procent. Děje se tak i v souvislosti se zaváděním povinné výuky cizího jazyka již od 3. ročníku - byla provedena redukce hodin výuky mateřského jazyka ve 4. a 5. ročníku.

**Tabulka P2 Vývoj minimální povinné týdenní hodinové dotace českého jazyka a literatury
v učebních dokumentech pro základní vzdělávání – 2. stupeň ZŠ**

Vzdělávací program	ZŠ 2. stupeň - ročník				Povinné minimum	Disponibilní hodiny
	6.	7.	8.	9.		
Základní škola 1996	4	4	4	4	16	0
Základní škola 2005 č.j.16 47/96-2	V 6. - 9. ročníku o časové dotaci jednotlivých vyučovacích předmětů rozhodne ředitel školy tak, aby se vyučovalo všem předmětům učebního plánu daného ročníku, byl naplněn daný minimální počet hodin pro předmět a dodržena týdenní časová dotace.				16	4
Obecná škola (úprava 2007)	O konkrétní časové dotaci jednotlivých vyučovacích předmětů v jednotlivých ročnících rozhodne ředitel školy tak, aby se vyučovalo vzdělávacímu obsahu všech předmětů učebního plánu daného ročníku, byl naplněn daný minimální počet hodin pro předmět a dodrženo stanovené rozmezí týdenní časové dotace povinných předmětů pro jednotlivé ročníky.				16	22
Národní škola (úprava z roku 2007)	4	4	6	6	20 + 2	7
RVP ZV 2005	Stanoveno v ŠVP, zodpovídá ředitel. Nutné dodržet celkové minimum.				16	18
RVP ZV 2007					15	24

K poklesu povinné hodinové dotace došlo i na 2. stupni ZŠ. Při současném dělení předmětu český jazyk a literatura do tří součástí (jazyková výchova, komunikační a slohová výchova, literární výchova) není zaručeno, že některá z nich nebude na úkor zbývajících preferována.

Zdá se, že disponibilní hodiny, které jsou vymezeny rámcovým vzdělávacím programem, nijak situaci neřeší. Na prvním stupni jich je po úpravě z roku 2007 možno rozdělit až 14, ale protože byla snížena dotace hodin u matematiky, tak se spíše očekává příklon většiny ředitelů k posílení hodinové dotace tohoto předmětu.

Na druhém stupni je sice možnost rozdělit 24 disponibilních hodin, ale je to v podstatě 18 hodin, protože škola musí vyčlenit 6 hodin pro výuku dalšího cizího jazyka, která má být zahájena nejpozději v 8. ročníku. Mezi školami existují velké rozdíly ve využití počtu disponibilních hodin k posílení předmětu český jazyk a literatura.

Víceletá gymnázia – nižší stupeň

Použité dokumenty:

- Učební dokumenty čj. 17 668/91-20 platné od 1. 9. 1991 (všeobecná větev)
- Generalizovaný učební plán (GUP) č. 20 595/99 – 22 platný od 1. 9. 1999
- Rámcový vzdělávací program pro gymnázia (RVP G) platný od 1. 9. 2009

Tabulka P3 Vývoj minimální povinné týdenní hodinové dotace českého jazyka a literatury v učebních dokumentech pro základní vzdělávání na nižším stupni víceletých gymnázií

Vzdělávací program	Víceletá G – ročník nižšího stupně				Povinné minimum	Disponibilní hodiny
	1.	2.	3.	4.		
Všeobecná větev z r. 1996	3	3	3	3	12	0
GUP od r. 1999	3	3	3	3	12	20 (28)
RVP G od r. 2009	P	P	P	P	12	26

V učebních dokumentech je vždy stanoven počet hodin – v roce 1991 a 1999 byl rozepsán do jednotlivých ročníků, v RVP G je potom stanoven předmět český jazyk a literatura jako povinný s dotací stejnou jako v předcházejících letech. V GUP jsou již nabídnuty disponibilní hodiny, které jsou vymezeny rozsahem – od 20 do 28. V RVP G je stanoven počet disponibilních hodin na 26.

V RVP G je učivo předmětu Český jazyk a literatura jako součásti vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace členěno do dvou kapitol – jazyk a jazyková komunikace a literární komunikace. V kapitole literární komunikace jsou očekávané výstupy mimo jiné specifikovány jako porozumění a interpretace textů a výkladů různých textů.

Jako průřezová témata jsou doporučována pro rozvoj čtenářské gramotnosti opět multikulturní výchova a mediální výchova.